

100228 Introducció a la lingüística 28471 Lingüística

Curs 2011-2012

Grup 6, Segon semestre

6 crèdits (100228 Introducció a la lingüística)

10,5 crèdits (28471 Lingüística)

<http://liceu.uab.cat/~joaquim/Linguistica.html>

1 Objectius

L'objectiu de l'assignatura és que l'estudiant assoleixi una formació bàsica en lingüística que inclogui les característiques generals del llenguatge, els principals conceptes referents a l'estructura del llenguatge i els aspectes més significatius del seu ús.

2 Temari

2.1 Part 1: Característiques generals del llenguatge

1. La diversitat i la universalitat del llenguatge

La diversitat i la universalitat del llenguatge. "Lingüística popular" i ciències del llenguatge. La comunicació lingüística. Les funcions del llenguatge.

2. El llenguatge com a sistema de signes

El signe lingüístic. Relacions d'oposició: paradigmàtiques i sintagmàtiques. La doble articulació del llenguatge. Nivells i operacions de l'anàlisi lingüística.

3. L'aspecte biològic del llenguatge

Aspecte biològic del llenguatge. L'origen del llenguatge. L'adquisició del llenguatge. Gramàtica universal i gramàtica particular.

4. Els criteris de classificació de les llengües

Els criteris de classificació de les llengües: criteris diacrònics, criteris sincrònics i criteris geogràfics. Les famílies lingüístiques. Tipologia lingüística i universals lingüístics.

2.2 Part 2: L'estructura del llenguatge

5. L'estructura fonètica

Llengua oral i llengua escrita. Sistemes de representació gràfica de la llengua. Les relacions entre sons i grafies. Els elements segmentals. Els elements suprasegmentals. La transcripció fonètica: els alfabetos fonètics. La percepció de la parla.

6. L'estructura fonològica

Les unitats de l'anàlisi fonològica. Fonema i al·lòfon. Trets distintius i classes naturals. L'estructura de la síl·laba. Els processos fonològics.

7. L'estructura morfològica

Les unitats de l'anàlisi morfològica: morfema i morf. Processos morfològics: flexió, derivació i composició. Les tipologies morfològiques: llengües aïllants, aglutinants i flexives.

8. L'estructura sintàctica

Gramaticalitat i correcció. Gramàtica descriptiva i gramàtica normativa. Les unitats de l'anàlisi sintàctica. L'estructura sintàctica com a estructura jeràrquica. Categories gramaticals. Categories lèxiques i categories funcionals. Les funcions sintàctiques. Arguments i adjunts. Ordre bàsic dels constituents de l'oració. Tema i rema. Tipologia sintàctica.

9. L'estructura semàntica

Relacions de sentit entre unitats lèxiques. El significat lingüístic intrínsec i la interpretació d'enunciats. Significat del mot i significat de l'oració. La composicionalitat del significat. Relacions estructurals. Contingut proposicional i relacions de sentit entre proposicions. El significat discursiu.

2.3 Part 3: El llenguatge en context

10. La pragmàtica

Comunicació verbal i comprensió d'enunciats. Aspectes cognitius i socials associats amb l'ús del llenguatge. Els actes de parla. Informació explícita i informació implícita en l'ús del llenguatge. Implicatures i màximes de la conversa. Les pressuposicions pragmàtiques. La noció de context. La dixi.

11. La variació lingüística

Diversitat lingüística i variació inherent. Variació en la comunitat lingüística: llengua i dialecte. El concepte de llengua estàndard. Territori i variació dialectal: dialectologia. Grup social i variació sociolectal: significació social del llenguatge. Context i variació situacional: els registres.

12. El canvi lingüístic

L'evolució de les llengües: el canvi lingüístic. Tipus de canvi lingüístic. La variació com a origen del canvi. L'estudi del canvi en curs.

13. Llengua i societat

La llengua i la societat: la noció de comunitat lingüística. El contacte de llengües. Multilingüisme, bilingüisme i diglòssia. L'alternança de llengües i el canvi de codi. Pidgins i criolls. Manteniment i substitució d'una llengua. La planificació i la política lingüístiques.

3 Bibliografia bàsica

Per a la preparació del temari de l'assignatura (apartat 2) es recomana que els estudiants seleccionin i utilitzin regularment com a bibliografia bàsica un dels set manuals que s'indiquen a continuació. Durant el curs s'aniran publicant bibliografies específiques per a cada tema a la web de l'assignatura.

3.1 Manuals recomanats

3.1.1

Akmajian, A., Demers, R. A., Farmer, A. K., i Harnish, R. M. (2010). *Linguistics: An introduction to language and communication* (6th ed.). Cambridge, MA: The MIT Press.

[1.- What Is Linguistics?; 2.-Morphology: The Study of the Structure of Words; 3.- Phonetics and Phonemic Transcription; 4.- Phonology: The Study of Sound Structure; 5.- Syntax: The Study of Sentence Structure; 6.- Semantics: The Study of Linguistic Meaning; 7.- Language Variation; 8.- Language Change; 9.- Pragmatics: The Study of Language Use and Communication; 10.- Psychology of Language: Speech Production and Comprehension; 11.- Language Acquisition in Children; 12.- Language and the Brain; Appendix - The Written Representation of Language.]

Akmajian, A., Demers, R. A., i Harnish, R. M. (1992). *Linguistics: An introduction to language and communication* (3rd ed.). Cambridge, MA: The MIT Press.

[1.- What is linguistics?; 2.- Animal communication; 3.- Morphology: The structure of words; 4.- Phonology: The structure and the patterning of the sounds of language; 5.- Syntax: The study of sentence structure; 6.- Semantics: The study of meaning and reference; 7.- Language variation; 8.- Language change; 9.- Pragmatics; The study of language use and communication; 10.- Psychology of language: Speech production and comprehension; 11.- Language acquisition in child and chimp; 12.- Language and the brain.]

Traducció castellana de la primera edició: Akmajian, A., Demers, R. A., i Harnish, R. M. (1984). *Lingüística: Una introducció al llenguatge y a la comunicació*. Madrid: Alianza.

[1.- ¿Qué es la lingüística?; 5.- Comparación de los sistemas de comunicación animal; 6.- Fonología: La estructura de los sonidos; 7.- Morfología: La estructura de las palabras; 8.- Sintaxis: El estudio de la estructura de la oración; 9.- La variación en el lenguaje; 11.- Semántica: Estudio del significado y de la referencia; 12.- Pragmática: El estudio del uso del lenguaje y la comunicación lingüística; 13.- Lenguaje y cerebro.]

3.1.2

Escandell, M. V., Marrero, V., Casado, C., Gutiérrez Rodríguez, E., i Ruiz-Va, P. (2009). *El lenguaje humano*. Madrid: Editorial Universitaria Ramón Areces.

[1.- El lenguaje y la naturaleza humana; 2.- La lingüística como ciencia; 3.- El medio del lenguaje; 4.- Los sonidos en las lenguas; 5.- La estructura de las palabras; 6.- La sintaxis; 7.- El significado; 8.- Variación y cambio lingüístico; 9.- La lengua en la sociedad; 10.- Lenguaje, mente y cerebro; 11.- Origen y adquisición del lenguaje; 12.- Las lenguas del mundo.]

3.1.3

Fasold, R. W., i Connor-Linton, J. (2006). *An introduction to language and linguistics*. Cambridge: Cambridge University Press.

Material complementari:

<http://dx.doi.org/10.2277/0521612357>

[Introduction: Ralph W. Fasold and Jeff Connor-Linton; 1.- The sounds of language: Elizabeth Zsiga; 2.- Words and their parts: Donna Lardiere; 3.- The structure of sentences: David Lightfoot and Ralph Fasold; 4.- Meaning: Paul Portner; 5.- Discourse: Deborah Schiffrin; 6.- Child language acquisition: Kendall A. King; 7.- Language and the brain: Michael Ullman; 8.- Language change: Shaligram Shukla and Jeff Connor-Linton; 9.- Dialect variation: Natalie Schilling-Estes; 10.- Language and culture: Deborah Tannen; 11.- The politics of language: Ralph W. Fasold; 12.- Writing: Jeff Connor-Linton; 13.- Second language acquisition: Alison Mackey; 14.- Computational linguistics: Inderjeet Mani.]

3.1.4

Finegan, E. (2008). *Language: Its structure and use* (5th ed.). Boston, MA: Heinle.

Material complementari:

http://www.heinle.com/cgi-wadsworth/course_products_wp.pl?fid=M20bI&flag=instructor&product_isbn_issn=1413030890&discipline_number=300&template=AISE

[1.- Languages and Linguistics; 2.- Words and Their Parts: Lexicon and Morphology; 3.- The Sounds of Languages: Phonetics; 4.- Sound Systems of Language: Phonology; 5.- The Structure and Function of Phrases and Sentences: Syntax; 6.- The Study of Meaning: Semantics; 7.- Language Universals and Language Typology; 8.- Information Structure and Pragmatics; 9.- Speech Acts and Conversation; 10.- Language Variation across Situations of Use; 11.- Language Variation among Social Groups: Dialects; 12.- Writing; 13.- Language Change over Time: Historical Linguistics; 14.- Historical Development in English; 15.- Acquiring First and Second Languages.]

Finegan, E., i Besnier, N. (1989). *Language: Its structure and use*. New York: Harcourt Brace Jovanovich.

[1.- Language structure and language use; 2.- Phonetics: The sounds of language; 3.- Phonology: The sound systems of language; 4.- Morphology: Structured meaning in Words; 5.- Syntax: Sentences and their structure; 6.- Semantics: Word meaning and sentence meaning; 7.- Pragmatics: Information structure; 8.- Language universals and language typology; 9.- The historical development of languages; 10.- Speech acts and conversation; 11.- Writing; 12.- Dialects: Linguistic variation among social groups; 13.- Registers: Language variation in situations of use; 14.- The historical development of English; 15.- Language standards and language attitudes.]

3.1.5

Fromkin, V., Rodman, R., i Hyams, N. (2011). *An introduction to language* (9th ed.). Boston, MA: Heinle.

Material complementari:

http://www.cengage.com/cgi-wadsworth/course_products_wp.pl?fid=M20bI&product_isbn_issn=9781428263925

[1.- What Is Language?; 2.- Brain and Language; 3.- Morphology: The Words of Language; 4.- Syntax: The Sentence Patterns of Language; 5.- The Meaning of Language; 6.- Phonetics: The Sounds of Language; 7.- Phonology: The Sound Patterns of Language; 8.- Language Acquisition; 9.- Language Processing: Humans and Computers; 10.- Language in Society; 11.- Language Change: The Syllables of Time; 12.- Writing: The ABCs of Language.]

Fromkin, V., i Rodman, R. (1998). *An introduction to language* (6th ed.). Fort Worth: Harcourt Brace College Publishers.

[1.- What is Language?; 2.- The Neurobiology of Language; 3.- Morphology: The Words of Language; 4.- Syntax: The Sentence Patterns of Language; 5.- Semantics and Pragmatics: Meanings and Context; 6.- Phonetics: The Sounds of Language; 7.- Phonology: The Sound Patterns of Language; 8.- The Acquisition of Language; 9.- Language Processing; 10.- Social Aspects of Language; 11.- Language Change: Syllable of Time.]

3.1.6

O'Grady, W., Archibald, J., Aronoff, M., i Rees-Miller, J. (2010). *Contemporary linguistics. An introduction* (6th ed.). Boston, MA: Bedford / St Martin's.

Material complementari:

<http://bcs.bedfordstmartins.com/linguistics6e/>

[1.- Language: A Preview; 2.- Phonetics: The Sounds of Language; 3.- Phonology: The Function and Patterning of Sounds; 4.- Morphology: The Analysis of Word Structure; 5.- Syntax: The Analysis of Sentence Structure; 6.- Semantics: The Analysis of Meaning; 7.- Historical Linguistics: The Study of Language Change; 8.- The Classification of Languages; 9.- Indigenous Languages of North America; 10.- First Language Acquisition; 11.- Second Language Acquisition; 12.- Psycholinguistics: The Study of Language Processing; 13.- Brain and Language; 14.- Language in Social Contexts; 15.- Natural Sign Languages; 16.- Writing and Language; 17.- Computational Linguistics.]

O'Grady, W., Dobrovolsky, M., i Aronoff, M. (1997). *Contemporary linguistics. An introduction* (3rd ed.). Boston, MA: Bedford / St Martin's.

[1.- Language a preview; 2.- Phonetics: the sound of language; 3.- Phonology: the function and patterning of sounds; 4.- Morphology: the analysis of word structure; 5.- Syntax: the analysis of sentence structure; 6.- Interfaces; 7.- Semantics: the analysis of meaning; 8.- Historical linguistics: the study of language change; 9.- The classification of languages; 10.- Psycholinguistics: the study of language processing; 11.- Brain and language; 12.- Language Acquisition: the emergence of grammar; 13.- Second language acquisition; 14.- Language in social contexts; 15.- Writing and language; 16.- Animal communication; 17.- Computational linguistics.]

O'Grady, W., Dobrovolsky, M., i Katamba, F. (1997). *Contemporary linguistics. An introduction*. London: Longman.

[1.- Language a preview; 2.- Phonetics: the sound of language; 3.- Phonology: the function and patterning of sounds; 4.- Morphology: the analysis of word structure; 5.- Syntax: the analysis of sentence structure; 6.- Interfaces; 7.- Semantics: the analysis of meaning; 8.- Historical linguistics: the study of language change; 9.- The classification of languages; 10.- Brain and language; 11.- Psycholinguistics: the study of language processing; 12.- Language Acquisition: the emergence of grammar; 13.- Second language acquisition; 14.- Language in social contexts; 15.- Writing and language; 16.- Animal communication; 17.- Computational linguistics.]

3.1.7

Radford, A., Atkinson, M., Britain, D., Clahsen, H., i Spencer, A. (2009). *Linguistics: An introduction* (2nd ed.). Cambridge: Cambridge University Press.

[Introduction; Part I. Sounds: 1-. Introduction; 2-. Sounds and suprasegmentals; 3-. Sound variation; 4-. Sound change; 5-. Phonemes, syllables and phonological processes; 6-. Child phonology; 7-. Processing sounds; Part II. Words: 8-. Introduction; 9-. Word classes; 10-. Building words; 11-. Morphology across languages; 12-. Word meaning; 13-. Children and words; 14-. Lexical processing and the mental lexicon; 15-. Lexical disorders; 16-. Lexical variation and change; Part III. Sentences: 17-. Introduction; 18-. Basic terminology; 19-. Sentence structure; 20-. Empty categories; 21-. Movement; 22-. Syntactic variation; 23-. Sentence meanings and logical form; 24-. Children's sentences; 25-. Sentence processing; 26-. Syntactic disorders; 27-. Using sentences.]

Traducció castellana de la primera edició: Radford, A., Atkinson, M., Britain, D., Clahsen, H., i Spencer, A. (2000). *Introducción a la lingüística*. Cambridge: Cambridge University Press.

[Introducción; 1.- Los sonidos: Introducción; 2.- Sonidos y suprasegmentos; 3.- Variaciones y sonidos; 4.- Cambio fonético; 5.- Fonemas, sílabas y procesos fonológicos; 6.- Fonología infantil; 7.- Procesamiento de los sonidos; 8.- Las palabras: Introducción; 9.- Clases de palabras; 10.- Construyendo palabras; 11. Las lenguas y su morfología; 12.- El significado de las palabras; 13.- Niños y palabras; 14.- Procesamiento léxico y léxico mental; 15.- Trastornos léxicos; 16.- Variación y cambio léxicos; 17.- Las oraciones: Introducción; 18.- Terminología básica; 19.- La estructura de la oración; 20.- Categorías vacías; 21.- Movimiento; 22- Variación sintáctica; 23.- Forma lógica; 24.- Las oraciones de los niños; 25.- Procesamiento de las oraciones; 26.- Trastornos sintácticos.]

4 Avaluació

4.1 Estudiants de Grau (100228 Introducció a la lingüística)

4.1.1 Avaluació continuada

La qualificació de l'avaluació continuada s'obté a partir de la mitjana de tres proves parcials; la puntuació de cada prova equival, per tant, a un terç de la qualificació final. Aquestes tres proves constitueixen l'únic element considerat en l'avaluació continuada de l'assignatura.

La primera prova parcial serà sobre la part 1 del temari (temes 1, 2, 3 i 4), la segona sobre la part 2 (temes 5, 6, 7 i 8) i la tercera sobre la part 3 (temes 9, 10, 11, 12 i 13). Les dates de realització de les proves seran les següents:

- Primera prova parcial: dimarts, 20 de març de 2012.
- Segona prova parcial: dimarts, 15 de maig de 2012.
- Tercera prova parcial: dimarts, 19 de juny de 2012.

El fet de no presentar-se a alguna d'aquestes proves implicarà una puntuació de 0 (zero) en la prova corresponent. Els estudiants que es presentin únicament a una prova, tindran la qualificació de "No presentat". En el cas dels estudiants que es presentin a més d'una prova, la qualificació s'obtéindrà sumant la puntuació obtinguda a cada prova i dividint-la per tres.

Els estudiants que s'hagin presentat a més d'una prova i que hagin obtingut una mitjana igual o superior a 4 podran realitzar una prova de reavaluació, tal com s'explica a l'apartat 4.1.2.

En les proves s'avaluarà, mitjançant preguntes amb resposta múltiple, el coneixement dels continguts fonamentals del curs (apartat 2) i dels manuals bàsics recomanats (apartat 3.1), així com la capacitat de resoldre problemes d'anàlisi lingüística.

Durant la realització de les proves, els estudiants podran fer servir els materials de consulta que considerin més adients.

4.1.2 Reavaluació

Podran realitzar la prova de reavaluació els estudiants que s'hagin presentat a més d'una prova en l'avaluació continuada i que hagin obtingut una mitjana igual o superior a 4. En aquest cas, els estudiants realitzaran les proves de reavaluació corresponents a les parts del temari (part 1, part 2 o part 3) per a les que hagin obtingut una puntuació inferior a 5. Aquestes proves constituïran l'únic element considerat en la reavaluació.

La prova de reavaluació es realitzarà el dimarts 3 de juliol de 2012.

En la prova s'avaluarà, mitjançant preguntes amb resposta múltiple, el coneixement dels continguts fonamentals del curs (apartat 2) i dels manuals bàsics recomanats (apartat 3.1), així com la capacitat de resoldre problemes d'anàlisi lingüística.

Durant la realització de la prova, els estudiants podran fer servir els materials de consulta que considerin més adients.

4.2 Estudiants de Llicenciatura (28471 Lingüística)

4.2.1 Primera convocatòria

La qualificació de la primera convocatòria s'obtéindrà a partir de la mitjana de tres proves parcials; la puntuació de cada prova equival, per tant, a un terç de la qualificació final. Aquestes tres proves constitueixen l'únic element considerat per a l'avaluació de l'assignatura en la primera convocatòria.

La primera prova parcial serà sobre la part 1 del temari (temes 1, 2, 3 i 4), la segona sobre la part 2 (temes 5, 6, 7 i 8) i la tercera sobre la part 3 (temes 9, 10, 11, 12 i 13). Les dates de realització de les proves seran les següents:

- Primera prova parcial: dimarts, 20 de març de 2012.

- Segona prova parcial: dimarts, 15 de maig de 2012.
- Tercera prova parcial: dimarts, 19 de juny de 2012.

El fet de no presentar-se a alguna d'aquestes proves implicarà una puntuació de 0 (zero) en la prova corresponent. No hi haurà recuperacions individuals d'aquestes proves. Els estudiants que es presentin únicament a una prova, tindran la qualificació de "No presentat". En el cas dels estudiants que es presentin a més d'una prova, la qualificació s'obtéindrà sumant la puntuació obtinguda a cada prova i dividint-la per tres.

En les proves s'avaluarà, mitjançant preguntes amb resposta múltiple, el coneixement dels continguts fonamentals del curs (apartat 2) i dels manuals bàsics recomanats (apartat 3.1), així com la capacitat de resoldre problemes d'anàlisi lingüística.

Durant la realització de les proves, els estudiants podran fer servir els materials de consulta que considerin més adients.

4.2.2 Segona convocatòria

Els estudiants que hagin obtingut una mitjana inferior a 5 podran presentar-se a l'examen de la segona convocatòria. Aquesta prova constitueix l'únic element considerat per a l'avaluació de l'assignatura en la segona convocatòria.

L'examen de segona convocatòria es realitzarà el dimarts 3 de juliol de 2012. La qualificació s'obtéindrà a partir d'una prova sobre la totalitat del temari.

En la prova s'avaluarà, mitjançant preguntes amb resposta múltiple, el coneixement dels continguts fonamentals del curs (apartat 2) i dels manuals bàsics recomanats (apartat 3.1), així com la capacitat de resoldre problemes d'anàlisi lingüística.

Durant la realització de la prova, els estudiants podran fer servir els materials de consulta que considerin més adients.

4.3 Qualificacions

Les qualificacions emprades a la UAB són les següents:

- 0 - 4,9: Suspès
- 5,0 - 6,9: Aprovat
- 7,0 - 8,9: Notable
- 9,0 - 10: Excel·lent o Matrícula d'Honor

(Annex 11, *Normativa acadèmica de la Universitat Autònoma de Barcelona*. Text refós aprovat per l'Acord de Consell de Govern de 2 de març de 2011. Consultat a: http://www.uab.es/Document_AAA/406/968/Text_refos_RD_1393-2007,0.pdf)

5 Campus Virtual

Els estudiants matriculats tindran accés al Campus Virtual (<https://cv.uab.cat/>) de la UAB, on es publicarà la guia docent de l'assignatura.

La resta de materials es publicaran a la pàgina web de l'assignatura:
<http://liceu.uab.cat/~joaquim/Linguistica.html>

6 Professor i atenció als estudiants

Joaquim Llisterri

Àrea de Lingüística General, Departament de Filologia Espanyola.

Joaquim.Llisterri@uab.cat

Horari d'atenció als estudiants: dimarts i dijous de 12 a 13 (despatx B11-290.5, Facultat de Filosofia i Lletres) i a hores concertades.

És recomanable concertar prèviament l'entrevista per correu electrònic.

Només es contestaran els missatges de correu electrònic enviats des de l'adreça institucional (@e-campus.uab.cat). Per posar-vos en contacte amb el professor *no* utilitzeu el Campus Virtual; feu servir el correu a la web de la UAB (<https://e-campus.uab.cat/>) o el vostre programa habitual.

7 Llengua

Les classes de l'assignatura s'impartiran en català i aquesta serà també la llengua emprada en els enunciats dels exàmens, de les activitats i dels exercicis. Els estudiants podran lliurar els treballs escrits en català, en castellà o en una altra llengua prèviament acordada amb el professor.

El Servei de Llengües de la UAB ofereix cursos de formació en llengua catalana: <http://www.uab.cat/servei-llengues/>